

Inhoud

Inleiding

Het beste van Colombia.....	6
Waar magie en het gewone leven elkaar ontmoeten.....	17
Landschap en ecologie.....	19

Geschiedenis & Karakteristieken

Belangrijke data.....	24
De precolumbiaanse tijd.....	27
Koloniaal bewind.....	31
Onafhankelijk van Spanje.....	35
De moderne geschiedenis.....	39
🔍 De koning van de kartels.....	46
De Colombianen.....	51
Religie.....	57
Beeldende kunst en literatuur.....	61
🔍 Gabo en de geboorte van het magisch realisme.....	65
Eten en drinken.....	67
Flora en fauna.....	73
📍 Fauna van de Amazone.....	78
Sport en spel.....	81
Muziek en dans.....	87
📍 Salsadansers.....	90
Traditionele kunstnijverheid.....	93
🔍 Het Museo del Oro in Bogotá en inheems vakmanschap..	96
Avontuurlijke sporten.....	99

Reizen door Colombia

Inleiding.....	109
📍 Bogotá.....	115
📍 Medellín.....	135
📍 Antioquia.....	143
📍 Santander.....	155
📍 Zona Cafetera.....	167
📍 Cartagena.....	181
📍 Koloniale architectuur in Cartagena.....	192
📍 De Caribische kust.....	195
🔍 Het carnaval van Barranquilla.....	202
🔍 Het Parque Nacional Natural Tayrona.....	209
📍 Caribische stranden.....	210
📍 Valledupar.....	213
📍 La Guajira.....	219
📍 San Andrés.....	229
📍 Cali.....	239
📍 Chocó.....	255
📍 Amazonas.....	265
🔍 Natuurbehoud in Amazonas.....	275

Reisinformatie

Vervoer	278
Praktische informatie	282
Taal	292
Lezenswaard	297

Voor een volledige inhoudsopgave van de Reisinformatie zie pagina 277.

Fotoverantwoording	298
Colofon	299
Index	300

Kaarten

Colombia	110
Bogotá	112
Noord-Bogotá	126
Villa de Leyva	132
Medellín	136
Antioquia	144
Guatapé	147
Santander	156
Barichara	160
Zona Cafetera	168
Manizales	170
Cartagena	184
Barranquilla	197
De Caribische kust	198
Valledupar	215
La Guajira	221
San Andrés	231
Providencia	234
Cali	240
Chocó	258
Amazonas	266

Voorflap Colombia

Achterflap Bogotá

HET BESTE VAN COLOMBIA: TOPBEZIENSWAARDIGHEDEN

Van herinneringen aan het precolumbiaanse en koloniale verleden tot natuurgebieden en trendy stadswijken, hier zijn enkele van de hoogtepunten die Colombia te bieden heeft.

△ **De ommuurde stad van Cartagena.** Loop over de eeuwenoude muren van deze versterkte stad en u begrijpt hoe groot de militaire macht van Spanje ooit was. Tegenwoordig is de oude stad een koloniaal-Caribisch juweeltje met tal van goede restaurants en bijzondere hotels. *Zie blz. 186.*

▽ **Monserrate.** Neem de kabelbaan naar de top van de Cerro de Monserrate, 3152 m boven de zeespiegel, en geniet van het overweldigende uitzicht op Bogotá in de diepte. Het is een van de spectaculairste panorama's in Zuid-Amerika. *Zie blz. 125-127.*

△ **Ciudad Perdida.** Deze eeuwenoude stenen stad is zo'n 650 jaar ouder dan het alom bekende Machu Picchu in Peru. Ontdek de Verloren Stad op een meerdaagse trektocht door de Sierra Nevada de Santa Marta. *Zie blz. 205.*

△ **Zona Cafetera.** In de bergen ten zuiden van Manizales ligt de belangrijkste koffieregio van Colombia. Pluk de bessen zó van de struik of beter nog, verblijf een paar dagen op een haciënda voor een geweldige ervaring met een hoog cafeïnegehalte. *Zie blz. 167.*

△ **La Candelaria.** Het oude centrum van Bogotá is een heuvelachtige koloniale enclave met musea, restaurants, een bruisend uitgaansleven en een bohémienachtige sfeer. *Zie blz. 118.*

◁ **San Gil.** Deze noordelijke stad is hét centrum voor avontuurlijke sporten in Colombia. Ga paragliden en verken de omgeving vanuit de lucht of zoek het lagerop en trotseer de stroomversnellingen van de Río Fonce. *Zie blz. 155.*

△ **Península de la Guajira.** De Wayúu, de grootste inheemse gemeenschap van Colombia, wonen op een gortdroog schiereiland aan de Caribische Zee. Aan de randen van de woestijn zijn zoutmeren, flamingokolonies en stranden te vinden. *Zie blz. 219.*

△ **Río Claro.** Het glasheldere water en de schilderachtige kliffen en rotsen van de Río Claro halverwege Medellín en Bogotá nodigen uit tot *ziplining*, raften en zwemmen. Combineer dit met een bezoek aan Pablo Escobars Hacienda Nápoles. *Zie blz. 150-153.*

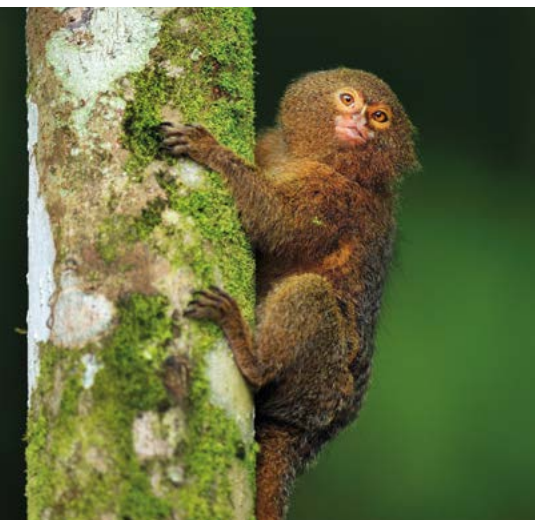
△ **Popayán.** Weinig Spaans-koloniale steden in Colombia zijn zo goed bewaard als Popayán, op de route naar de grens met Ecuador. Te midden van de witgekalkte gevels van de oude gebouwen waant u zich in een andere tijd. *Zie blz. 247.*

▽ **Chocó.** Het departement Chocó aan de Pacifische kust van Colombia was tot voor kort onontdekt door het toerisme. Maar het wordt bekender. Steeds meer mensen bezoeken afgelegen dorpen zoals Bahía Solano en Nuquí om er de fantastische flora en fauna in ogenschouw te nemen, zoals de bultruggen die elk jaar voor de kust voorbijtrekken. *Zie blz. 255.*

HET BESTE VAN COLOMBIA: ANDERE HOOGTEPUNTEN

Fascinerende musea, nationale parken vol natuurschoon en idyllische witte zandstranden: hier zijn onze tips om het optimale uit uw bezoek aan Colombia te halen.

Dwergzijdeaapje, Parque Nacional Natural Amacayacu.

DE BESTE MUSEA

Museo Botero. Dit museum in La Candelaria in Bogotá toont een van de mooiste collecties van de uitnodigende kunst van Fernando Botero. *Zie blz. 120.*

Museo de Antioquia. In misschien wel het beste museum van Medellín is veel werk van Botero en andere moderne Colombiaanse kunstenaars te zien. *Zie blz. 138.*

Museo del Oro. Het Goudmuseum is met zijn schat

aan precolumbiaanse artefacten niet alleen het mooiste museum van Bogotá, maar zelfs van heel Colombia. *Zie blz. 123.*

Museo de la Independencia.

Dit museum, dat in een 16e-eeuws koloniaal pand in Bogotá huist, laat u de geschiedenis van de onafhankelijkheid van Colombia op een interactieve manier verkennen. *Zie blz. 122.*

DE MOOISTE NATIONALE PARKEN

Amacayacu. Dit enorme regenwoud aan de Amazone is het leefgebied van talrijke wilde dieren, waaronder 500 soorten vogels, orinocodolfijnen, luiaards en speelse doodshoofdaapjes. *Zie blz. 273.*

Macuira. Aan het eind van het Península de la Guajira, waar de droge woestijn op de oceaan stuit, leven exotische vogels en leguanen in een onverwacht stukje tropisch bergbos. *Zie blz. 225.*

Reserva Natural Cañón del Río Claro. Dit buitengewoon mooie gebied, dat ontdekt is toen een *campesino* een jaguar volgde die zijn veestapel belaagde, trekt inmiddels bezoekers uit de hele wereld. Ontdek zelf waarom. *Zie blz. 150.*

Tayrona. Waar de uitlopers van de Sierra Nevada de Santa Marta eindigen, beginnen de witte zandstranden van de Caribische kust. Ook Ciudad Perdida ligt in Tayrona. *Zie blz. 209.*

Artefact in het Museo del Oro.

DE LEUKSTE ACTIVITEITEN

Vogels observeren. Met 1889 officieel waargenomen vogelsoorten binnen zijn grenzen is Colombia een paradijs voor vogel-liefhebbers. *Zie blz. 73.*

Wildwatervaren. De talloze rivieren in het land bieden geweldige mogelijkheden om te raften - vooral bij San Gil, de spil van de avontuurlijke sporten. *Zie blz. 159.*

Wandeltochten maken. Het nationale park Los Nevados in Centraal-Colombia biedt enkele van de mooiste trektochten in dit deel van de wereld. *Zie blz. 175-177.*

Dansen. U bent niet echt in Colombia geweest als u nog nooit een *salsoteca* hebt bezocht. Die in Cali zijn wereldberoemd. *Zie blz. 88-89.*

Het carnaval van Barranquilla.

DE FRAAISTE STRANDEN

Cabo San Juan de Guía. De kustlagunes in het Parque Nacional Natural Tayrona zijn de parels in de glinsterende kroon van Colombia's Caribische kust. *Zie blz. 209.*

Capurganá. Bezoek het afgelegen departement Chocó bij de grens met Panama en luier op een schilderachtig wit zandstrand dat bij weinigen bekend is. *Zie blz. 211.*

Johnny Cay. Dit kleine koraaleilandje bij San Andrés wordt omringd door blauwgroen water.

De golfslag aan de zuidkant is perfect voor liefhebbers van body-surfen. *Zie blz. 231.*

Palomino. Bij een klein plaatsje in het departement La Guajira ligt een van de mooiste stranden van het land. Wees wel bedacht op de sterke stroming. *Zie blz. 222.*

Playa Blanca. Dit witte zandstrand, misschien wel het bekendste van Colombia, ligt op slechts drie kwartier varen van de koloniale parel Cartagena. *Zie blz. 191.*

Op trektocht in het Parque Nacional Natural El Cocuy.

DE VROLIJKSTE FEESTEN

Carnaval. Het grootste carnaval buiten Brazilië wordt in de vier dagen voor Aswoensdag gevierd in de stad Barranquilla. *Zie blz. 202.*

Feria de Cali. Van 25-30 december staat Cali nog meer dan anders in het teken van de salsa. Ook culturele exposities en shows met *paso fino*-paarden maken deel uit van het feest. *Zie blz. 285.*

Feria de las Flores. In de eerste twee weken van augustus defileren bloemenkwekers door de straten van Medellín. Ze torsen hun veelkleurige bloemstukken in houten rekken (*silleteros*) op hun rug mee. *Zie blz. 284.*

Wayúufestival. In Uribia, de 'inheemse hoofdstad van Colombia', vindt elk jaar in mei het grootste

inheemse feest van het land plaats. De Wayúu vieren dan hun unieke culturele erfenis met veel zang, dans en traditioneel eten. *Zie blz. 224.*

Fiesta de la Leyenda Vallenata. Valledupar is de geboorteplaats van de *vallenato*-muziek. De stad viert dit eind april met een vierdaags festival met uitbundige live optredens, waarbij de accordeon en de *guacharaca* een centrale rol vervullen. *Zie blz. 214.*

Fiesta de San Pacho. In september smelten het katholieke geloof en Afro-Colombiaanse tradities in Quibdó (Chocó) samen tot een festival van een maand, met optochten, straatfeesten en veel eten en drinken. *Zie blz. 259.*

Cabo San Juan de Guía.

DE PRECOLUMBIAANSE TIJD

De oudste geschiedenis van het land toont zich niet alleen in goed bewaard gebleven archeologische vindplaatsen, maar ook in de culturen van de inheemse volken die nog altijd deel uitmaken van Colombia.

Wie Colombia bezoekt, treft een land met een rijke inheemse erfenis en een eeuwenoude geschiedenis. Anders dan in veel westerse landen houdt de oorspronkelijke bevolking er nog op veel plaatsen stand. Dat is trouwens niet te danken aan een gezonde, menslievende verhouding tussen de conquistadores en de inheemse volken. Het is waarschijnlijk eerder zo dat veel indianen in zulke afgelegen, ontoegankelijke bergen oerwoudgebieden woonden dat het voor de veroveraars moeilijker was ze aan slavernij te onderwerpen of uit te moorden.

Omdat hun geschiedenis nog levend is, kunnen we ons niet alleen een beeld vormen van de inheemse bevolking van de afgelopen millennia, maar ook van de vroegste bewoners. Wat de geschiedenis van het land zelf betreft: volgens veel geologen is Colombia ontstaan door het opbreken van het laatste supercontinent, Pangea, en plaatbewegingen ten westen van het nieuwe continent Zuid-Amerika (zie blz. 19).

Volgens sommige archeologen maakten de eerste mensen al rond 45.000 v.Chr. hun opwachting in Colombia, maar de meeste schattingen gaan uit van circa 16.000 v.Chr.

Jagers-verzamelaars

In het late Pleistoceen arriveerden de eerste mensen in Colombia. De vindplaatsen in Tibitó (in de hoogvlakte van de Andes ten noorden van Bogotá), El Totumo (in de Valle del Magdalena) en Cundinamarca worden als de vroegste voorbeelden van menselijke bewoning in Colombia beschouwd. In die tijd zwierven er nog masto-

Gouden Calimamasker.

donten rond, die een belangrijke voedselbron vormden. De eerste bewoners waren migranten uit het noorden (Midden-Amerika en het Caribische gebied) en het zuiden (zuidelijke Andes en het Amazonebekken). De stammen leefden duizenden jaren van wat het land hun bood; tegen 2000 v.Chr. hadden vele zich in permanente nederzettingen gevestigd. Ze dreven ook handel met elkaar. Het oudste inheemse aardewerk dat is teruggevonden dateert van circa 5000 v.Chr.

Van stammen tot samenlevingen

Tussen 5000 en 1000 v.Chr. gingen de jagers-verzamelaars over op landbouw. Ze bouwden permanente nederzettingen en vervaardigden aardewerk. Tegen het eerste millennium waren

ETEN EN DRINKEN

De keuken van Colombia is verrukkelijk divers. Hoewel de smaken van regio tot regio variëren, vertonen ze een onderlinge samenhang, die een gedeelde cultuur en geschiedenis weerspiegelt.

De Colombiaanse keuken is lang over het hoofd gezien door foodies wereldwijd. Je vond hier niet zoiets als *ceviche*, een culinaire topper uit Peru, het wereldberoemde rundvlees uit Argentinië of de hartverwarmende *feijoada*-stoofpotten uit Brazilië - dachten ze. Maar nu Colombia door steeds meer toeristen wordt bezocht, worden ook de vele culinaire verrukkingen van het land ontdekt. Het eten is hier totaal anders dan elders op het continent. De bereiding kan per departement verschillen, maar voor de meeste gerechten geldt: alleen de beste ingrediënten zijn goed genoeg en die komen het meest tot hun recht met een sobere aanpak. Hieronder vindt u een overzicht per regio van het lekkerste eten en drinken van Colombia.

Bogotá

Ajiaco steelt hier de show. Iedereen in Bogotá en Cundinamarca eet het en alle moeders en oma's hebben er wel een speciaal recept voor. *Ajiaco* is

Ajiaco.

Veel bogotanos houden zich aan de onces, een gastronomisch genoegen dat zich rond vijf uur 's middags afspeelt, ook al betekent de naam eigenlijk 'elfuurtje'. Ze drinken dan koffie, aromática of warme chocolademelk en eten er Colombiaanse lekkernijen zoals almojábanas (maïsbroodjes met verse kaas) bij.

in de grond een dikke kippensoep met cassave (yuca), maïs, verschillende soorten aardappel (waaronder de heerlijke, kleine, ronde *papas criollas*) en wilde plattelandskruiden zoals *guascas*

(kaal knopkruid). De soep wordt geserveerd met kappertjes, avocado en crème fraîche en wordt in veel traditionele restaurants in een aardewerken kom opgediend.

In en rond Bogotá kunt u ook bloedworst (*morcilla*) en darmen (*chunchullo*) krijgen. Ook *caldo de raíz* ('soep van de wortel') wordt veel gegeten, maar dit is vooral iets voor avontuurlijke fijnproevers: het is een soep met stukken stierpenis en -testikel, geserveerd met avocado. Het gerecht zou lustopwekkend zijn; harde bewijzen hebben zich nog niet aangediend. Als de aanblik van dit gerecht u de eetlust beneemt, probeer dan eens zo'n fantastisch dessert uit Bogotá, bijvoorbeeld *cuajada con melao*: verse kaas met een royale sliert donkere rietsuikerstroop.

water levert aan de vele glasheldere beekjes die door de wouden stromen.

Onder de 1500 m verdwijnt het nevelwoud en gaat het landschap gaandeweg over in het laagland van het Amazonebekken. Hier komt een overvloed aan soorten voor, waaronder ook rivierzoogdieren. Meer informatie over de fauna van de Amazone vindt u op blz. 78-79.

Noordwaarts naar de Caribische kust

De Caribische laagvlakte herbergt talloze dieren die Colombia's reputatie als toevluchtsoord

van zeer uiteenlopende soorten zonder meer waarmaken. Aan de Caribische kust komt u dieren tegen die al net zo uniek zijn als de cultuur. Een van de meest karakteristieke is de leguaan. Ze zitten overal, hoewel u zich buiten de stedelijke gebieden moet begeven als u ze in hun natuurlijk habitat wilt observeren. Meestal scharrelen ze rond in bomen op zoek naar vruchten, maar u kunt ze ook in een schommelgangetje de weg zien oversteken. Op het terrein van de Quinta de San Pedro Alejandrino in Santa Marta zult u er beslist veel zien. En mocht u Johnny

Groene leguaan in het Parque Nacional Natural Tayrona.

🌿 NATUURBEHOUD IN COLOMBIA

De gevarieerde ecosystemen en topografie van Colombia hebben geresulteerd in een 'megadiverse' fauna. Volgens sommige schattingen is circa 10 procent van alle soorten op aarde hier vertegenwoordigd. Zo'n rijke fauna komt als een geschenk voor zowel de lokale bevolking als bezoekers - een geschenk waarvan hopelijk nog vele generaties na ons kunnen genieten.

Om dit te bewerkstelligen zijn er allerlei natuurbeschermingsprojecten opgezet in verschillende delen van het land. Sommige moeten garanderen dat de inwoners van Bogotá toegang blijven houden tot schoon drinkwater, wat mogelijk is als de nevelwouden van de omringende *páramo* gezond blijven. Andere richten

zich op de bescherming van het stroomdal van de Río Magdalena en het monitoren van duurzaam toerisme in het Amazonegebied.

Ook Colombia heeft te maken met de dreiging van de klimaatverandering, bijvoorbeeld in de noordelijke Andes en het departement Amazonas. Talloze diersoorten in deze gebieden lopen gevaar. De veranderende temperatuur heeft ook een negatief effect op platte-landsgebieden en de omringende wilde natuur. Zonder actie zullen hele ecosystemen ontregeld raken.

Voor meer informatie of vrijwilligerswerk kunt u terecht op www.nature.org of de website van de Wildlife Conservation Society (www.colombia.wcs.org).

HET MUSEO DEL ORO IN BOGOTÁ EN INHEEMS VAKMANSCHAP

De Spanjaarden begeerden het al, en goud staat nog steeds voor rijkdom en macht, maar voor de inheemse volken was het slechts een van de elementen van de levensloop.

in hun gemeenschappen, aangezien hun werk als heilig werd gezien. Edelsmeden bekleedden vaak een hoog politiek ambt of waren zelfs religieuze leiders. De edelmetalen werden in de regel gedolven in alluviale velden en vervolgens gesmolten in de aardewerken smeltkroezen van geïmproviseerde, met houtskool gestookte ovens, die op heuveltop-

Een gouden borsthanger van de Calima in het Museo del Oro in Bogotá.

In het Museo del Oro, het Goudmuseum in Bogotá, is niet alleen goud te zien. Zo verschilde het per stam en locatie welk edelmetaal de inheemse volken dolven. Goud was zeer in trek bij bepaalde Andesvolken zoals de Muisca, maar elders was zilver weer populairder, met name in de regio die nu Nariño heet. In het museum zijn ook artefacten van platina tentoongesteld; de meeste komen uit Chocó in het noordwesten van Colombia. In alle gevallen waren de volken die deze metalen wonnen en ze op artistieke wijze vormgaven professionals van de hoogste orde.

Mijnwerkers en edelsmeden

In de precolumbiaanse samenlevingen genoten zowel de mijnwerkers als de edelsmeden veel aanzien

pen werden gebouwd, zodat de wind vrij spel had in de vlammen.

De oudste goudvondsten in het museum gaan terug tot 500 v.Chr.; de eerste metallurgische artefacten zijn zelfs nog ouder, van circa 2100 v.Chr. Alle stukken verkeren nog in een uitstekende staat, een bewijs van het buitengewone vakmanschap. Smeden hamerden de ingots (metaalklompjes) op platte stenen tot dunne platen. Ambachtslieden hieuwen er vervolgens met stenen beitels vormen uit, die ze vervolgens bewerkten tot sieraden, spelden, beeldjes of ceremoniële borsthangers en hoofdtooiën - allemaal te zien in het museum. Voor de ingewikkelder objecten werden soms met behulp van bijenwas gietvormen gemaakt voor het edelmetaal.

REIZEN DOOR COLOMBIA

Een gedetailleerde gids van het hele land, waarbij de belangrijkste bestemmingen met een cijfer (of letter) zijn aangegeven op de kaartjes (bijvoorbeeld **1**).

Kabelbaan naar de Monserrate.

Colombia is het grootste deel van de 20e eeuw gemeden door de 'beschaafde' landen, die het als een uittendevallende natie beschouwden. Reizigers lieten het land decennialang links liggen uit angst dat de drugsbendes en guerrillagroeperingen hen zouden aandoen wat ze de bevolking aandeden. Maar toen gebeurde er iets wonderlijks: bijna van het ene op het andere moment verscheen er licht aan de horizon en ontwaarde de buitenwereld een land van ongekende schoonheid - landschappelijk en qua bevolking.

Dit is niet meer het Colombia van Pablo Escobar, maar een natie die eindelijk haar ongeëvenaarde potentieel kan aanspreken. Colombia verwelkomt bezoekers met open armen en nodigt ze uit alle departementen te verkennen. Ga naar Cundinamarca en dompel u onder in de cultuur en koloniale erfenis van de Colombiaanse hoofdstad Bogotá. Zet koers naar het zuidoosten en ga paragliden in Santander, of trotseer er wilde rivieren en stroomversnellingen van de zwaarste categorie. Reis door naar Valledupar, stad van het grootste muziekfestival van het land, het Fiesta de la Leyenda Vallenata. In dit door rivieren doorsneden gebied voltrekt het leven zich in een duidelijk trager tempo.

En dan hebt u de Caribische kust nog niet gehad: de woestijnen van het Península de la Guajira, de bolwerken van het oude Cartagena, stranden en nationale parken die tot de mooiste wereld behoren. Vlieg naar Chocó en ga aan de Pacifische kust op walvisexcursie, of ontspan in Medellín, de stad waar het eeuwig lente is. Reis door naar Amazonas en ontdek uw innerlijke avonturier tijdens een nachtexcursie in de natuur, ga er orinocodolfijnen spotten of op piranha's vissen.

Dit zijn nog maar enkele van de talloze mogelijkheden die zich hier voordoen. Als u Colombia de rest van uw leven zou doorkruisen, dan nog zou u slechts een fractie te zien krijgen van dit land, waar fantasie werkelijkheid wordt. Maar al zal het u waarschijnlijk niet lukken Colombia in alle aspecten te doorgronden, wat is er nu leuker dan een poging te wagen?

Plaza Santo Domingo, Cartagena.

☞ Weetje

Colombia produceert gemiddeld 11,5 miljoen balen koffie per jaar, waarmee het de op twee na grootste koffieproducent ter wereld is, na Brazilië en Vietnam.

bouwd en vee gehouden. Helaas is Pereira, evenals enkele andere gebieden in de Zona Cafetera, gevoelig voor seismische activiteit. Aardbevingen zijn er niet ongewoon; de ergste deden zich voor in 1995 en 1999. Toen kwamen honderden inwoners om het leven en werden talloze huizen verwoest.

Het centrum van de stad nestelt zich rond de **Plaza de Bolívar**. De meeste bezienswaardigheden zijn hiervandaan te belopen. De buurt tussen Carrera 10 en Carrera 12 en oostelijke straten zoals Calle 14 staan bekend om hun criminaliteit en kunnen het best gemeden worden.

Verreweg het opvallendste element op het plein is de *Bolívar desnudo* die Rodrigo Arenas Betancourt in 1963 maakte ter gelegenheid van het eeuwfeest van Pereira. Het beeld stelt een naakte Bolívar op zijn paard voor, een toorts in zijn rechterhand. Het is een fraai beeldhouwwerk met grote artistieke waarde, maar de plaatselijke bevolking dacht daar anders over toen het werd onthuld. Inmiddels kunnen de Colombianen het wel waarderen, maar

veel navolging zal het niet krijgen; een beeld van een naakte George Washington in de VS zit er voorlopig niet in. Ander werk van Betancourt in de stad zijn het *Monumento a las fundadores* (Avenida Circunvaler/Calle 13), *El prometeo*, in de **Universidad Tecnológico de Pereira** aan Calle 14, en *Cristo sin cruz*, een gekruisigde Christus zonder kruis in de **Capilla de Fátima**.

De eveneens aan het plein gelegen **Catedral de Nuestra Señora de la Pobreza** (Onze-Lieve-Vrouw Maagder Armenkathedraal; vieringen ma.-vr. 7.00 en 18.00 uur, za. 7.00, 12.00 en 18.00 uur en zo. 8.00, 10.00, 11.00, 12.00, 18.00 en 19.00 uur) heeft een weinig imposante buitenkant, maar binnen is de kerk ruim en elegant. Het houten binnenwerk is na de aardbeving van 1999 zeer sober gehouden, met kroonluchters in het middenschip.

Pereira telt drie parken, elk met een eigen kerk, die het verkennen zeker waard zijn: het **Parque del Lago Uribe Uribe**, waarin een groot, kleurig bassin ligt, het **Parque Gaitán** en het **Parque la Libertad**, dat een kleurig mozaïek

De waterval bij de warme bronnen van Santa Rosa de Cabal.

CARTAGENA

Wie over de eeuwenoude borstweringen van Cartagena wandelt, verwacht onwillekeurig piratenschepen en Spaanse galjoenen aan de einder te zien, zo sterk leeft het verleden in Colombia's meest majestueuze koloniale stad.

Zelfs toen Colombia in de jaren tachtig en negentig van de vorige eeuw voornamelijk bekendstond om binnenlands geweld, wisten bezoekers uit de hele wereld de weg te vinden naar Cartagena. Dat is tekenend voor de aantrekkingskracht van deze befaamde stad. En ook nu Colombia de deuren wijd open heeft gezet voor bezoekers, geven de keienstraatjes en fortificaties van Cartagena nog blijk van hun 16e-eeuwse authenticiteit en charme.

Cartagena ligt aan de centrale Caribische kust van Colombia, waar alle volken en tradities van deze streek samenkomen in een unieke *costeño*-cultuur die zowel homogeen als divers is. De keuken, met zijn schelp- en schaaldieren, *ceviches*, vis en *sancochos*, weerspiegelt deze eclectische mix van smaken en stijlen, evenals de muziek.

Het eeuwenoude knooppunt is ook een plek waar oud en nieuw elkaar ontmoeten. Veel bezoekers zetten direct koers naar de ommuurde oude stad, waar de keienstraten en lommerrijke *plazas* nog net zo onverdond romantisch zijn als in Márquez' *Liefde in tijden van cholera*. De moderne tijd rukt op in Bocagrande, waar nieuwe woontorens en grote hotels het beeld bepalen, en in de chique winkels en restaurants van San Diego. Deze verscheidenheid aan mensen, culturen en ervaringen is slechts een van de redenen waarom Cartagena een Werelderfgoed én een toeristische topbestemming is.

Een korte geschiedenis

Hoeveel roem de eerste Spaanse ontdekkingsreizigers ook hebben vergaard, wat hun navigatiekunst betreft zaten ze er vaak naast. Cartagena heet voluit 'Cartagena de Indias', omdat die vroege zeevaarders dachten dat ze het Verre Oosten hadden gevonden. De stad werd in 1533 door Pedro de Heredia gesticht op een eilandje voor de kust, dat door moerassen van het vasteland was gescheiden.

Cartagena vormde door zijn ligging aan de Caribische Zee een perfec-

Kaart op blz. 184

Dansers tijdens de onafhankelijkheidsviering.

dag ongeveer 30 °C. Valledupars geringe hoogte brengt met zich mee dat de nachten vaak koel en verfrissend zijn. In de regentijd (februari tot en met april) heeft de stad soms te maken met tropische regenbuien vanuit de kust.

De stad Valledupar

Het **busstation** (Carrera 7, Avenida Salguero, no. 44-156; tel. 5-5716209) ligt 10-15 minuten van het centrum; een taxi zou niet meer dan 2,50 euro moeten kosten. Als uitgangspositie kunt u het beste de **Plaza Alfonso López** **A** in het koloniale hart van de stad nemen. Hier, en in de omgeving van het plein, zult u ongetwijfeld de meeste tijd doorbrengen. Aan de zuidkant staat een prachtige mangoboom, die op de warmere dagen een welkome koelte biedt. Bij de karretjes die verspreid over het plein te vinden zijn kunt u drankjes, ijs en *chuzos* (vleesspiesjes) kopen.

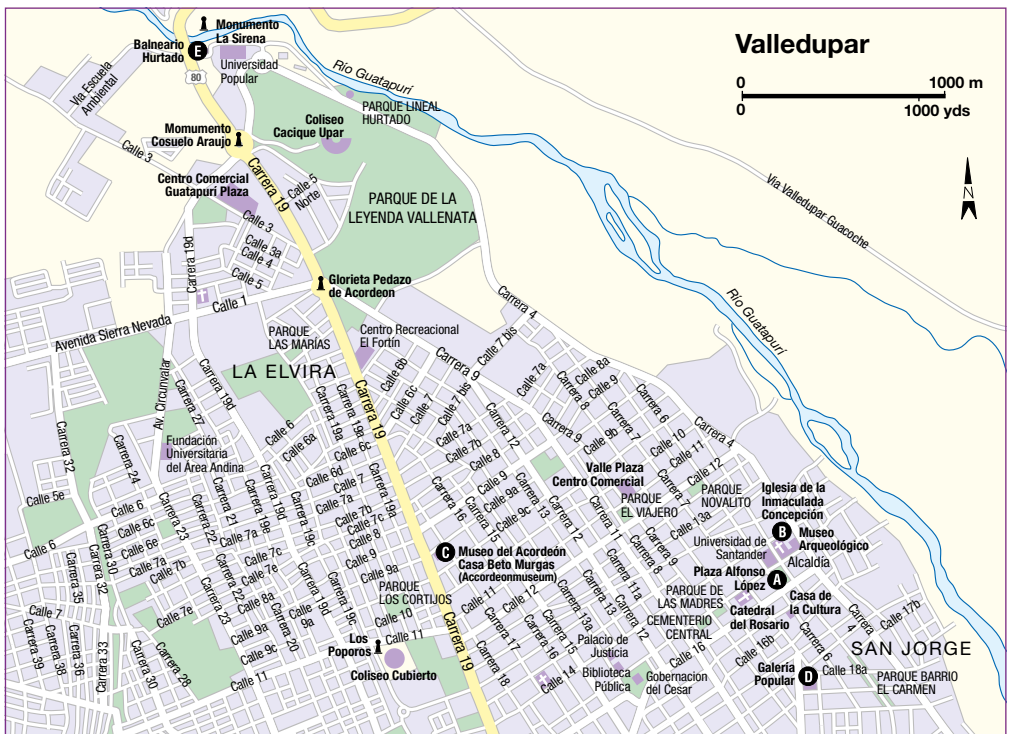
De grote blikvanger hier is *La revolución en marcha* van Rodrigo Arenas Betancourt. Twee bronzen naakten zweven de lucht in vanaf betonnen pilaren die onder een hoek van 30 graden zijn

geplaatst. Het beeld is in de jaren zeventig van de 20e eeuw in opdracht van gouverneur Paulina Mejía de Castro Monsalvo vervaardigd als eerbetoon aan de politicus Alfonso López Pumarejo. Als president van Colombia in 1934-1938 (en nogmaals in 1942-1945) stond hij aan de wieg van een progressief landbouw- en industriebeleid. Met zijn hervormingen op het gebied van de universiteiten, de gezondheidszorg, het belastingstelsel, de levensomstandigheden van de arbeiders en de sociale zekerheid moderniseerde hij de economie van het land. Zo kon Valledupar van een ingedut dorpje veranderen in een moderne stad met een bloeiende, diverse economie. Het beeld symboliseert de opkomst en realisatie van de 'voortschrijdende revolutie', destijds het motto van López Pumarejo's politieke campagne. Als u maar genoeg door Valledupar dwaalt zult u trouwens nog veel meer beelden tegenkomen. Vele zijn een eerbetoon aan de cultuur en erfenis van de *vallenato*-muziek.

De koloniale **Iglesia de la Inmaculada Concepción** **B** (Kerk van de Onbe-

Het beeld *La revolución en marcha*.

AMAZONAS

In het zuidelijkste puntje van Colombia, waar het land samenkomt met Peru en Brazilië, stroomt de grootste rivier ter wereld door een jungle-ecosysteem dat eenderde van alle diersoorten op aarde herbergt.

Leticia, de hoofdstad van het departement Amazonas, verschilt in een aantal opzichten van alle andere plaatsen in Colombia. Het is de zuidelijkste stad van het land, direct aan de Amazone gelegen bij het drielandpunt van Colombia, Brazilië en Peru. Het is ook een uiterst afgezonderde stad: er gaat nog altijd geen enkele weg naar Leticia, wat betekent dat u erheen moet vliegen of anders met de boot vanuit Peru of Brazilië moet reizen.

Sinds de recente opleving van het toerisme in Colombia ontvangt **Leticia** ① steeds meer bezoekers uit alle delen van de wereld. Wat ooit een samenraapsel van ingedutte arbeiderswijken en wat winkelcentra, hotels en *hospedajes* was, afgewisseld met braakliggend terrein en veel te hoog gras, is nu een bloeiende grootstedse gemeente die tegen het eveneens uitdijende Tabatinga aan de Braziliaanse kant van de grens aanschurkt. Wie met het vliegtuig aankomt, krijgt een maquette te zien van het grote internationale knooppunt dat het huidige bescheiden vliegveld over enkele jaren moet gaan vervangen en dat verdere groei belooft.

Amazonas kent een interessante geschiedenis. Lang voordat er stadjes kwamen die droomden van een grote toekomst, was er sprake van een rubberhasse. Deze vond plaats aan het eind van de 19e en het begin van de 20e eeuw, toen Leticia nog bij het Peruaanse departement Loreto hoorde.

Deze periode gaat door voor de schandelijkste in de geschiedenis van de regio. De regeringen van Brazilië en Peru stonden de slavernij van duizenden inheemse streekbewoners toe, die zware arbeid verrichtten op de rubberplantages. Velen stierven door uitputting. De Colombiaanse auteur José Eustasio Rivera beschreef de erbarmelijke omstandigheden in het Amazonebekken in deze periode in zijn roman *La vorágine* (*De maalstroom*, 1924).

In 1922 stond Peru Leticia aan Colombia af in ruil voor de rechten op

Kaart op blz. 266

Tikunakinderen in Puerto Nariño.

NATUURBEHOUD IN AMAZONAS

Amazonas kan op de lange termijn slechts een haalbare toeristische bestemming blijven als toeristen er op verantwoordelijke wijze van genieten.

De opbloei van het toerisme heeft onmiskenbaar voordelen voor Colombia. Helaas heeft het ook het vermogen de kwetsbaardere ecosystemen van het land in gevaar te brengen. Dit geldt in het bijzonder voor Amazonas. Leticia dijt uit en vertoont sinds 2005 een grote toename in omvang en ecologische voetafdruk. Het is niet ondenkbeeldig dat het ongebreidelde toerisme lokale inheemse groepen en kleinere plaatsen zoals Puerto Nariño in gevaar zal brengen. Ook de klimaatverandering is een probleem: het waterpeil van de Amazone wordt extremer en onvoorspelbaarder. Dit vormt een bedreiging voor vissoorten die gewend zijn gedurende het jaar op vaste locaties voedsel te vinden.

Puerto Nariño en de opkomst van het toerisme

De eerste ngo's die rond 2008 in Puerto Nariño arriveerden, waarschuwden de bevolking voor de toekomstige toeristenstroom. Sommige inwoners bewaamden zich alvast in het toeristenvak. De beste gidsen en touroperators (die in deze reisgids worden vermeld, zoals Amazonas Jungle Tours) gingen in deze periode van start. Ze zijn niet alleen deskundig over de lokale gewoonten en het inheemse erfgoed, maar organiseren ook de meest complete en efficiënte tours zonder de lokale infrastructuur te belasten. Kort gezegd: als u bij deze lokale experts boekt, krijgt u er een persoonlijker, bevredigender, ontspannender en plezieriger ervaring voor terug, zeker omdat de groepen vaak kleiner zijn.

Verantwoord eten

Ook eten is iets wat u correct of incorrect kunt doen. De inheemse groepen zullen bepaalde rivierdieren nooit eten, met name dolfinnen. Niettemin ligt overbevissing op de loer. Daarom worden bepaalde vissen, zoals de *pirarucú*, alleen in bepaalde seizoenen

gevangen. Verder is het eten van de endemische *mojojoy*, een vette witte larve die door natuurprogramma's bekend is geworden, een soort trend geworden. Ze staan in verschillende restaurants op de kaart. Maar aangezien ze in het wortelgestel van palmen zitten, kan het uitgraven van de beesten de groei van de bomen belemmeren. Niet eten dus.

Tips van Maikuchiga

Sara Bennett van de Fundación Maikuchiga werkt al sinds 1984 in Amazonas. Ze heeft drie eenvoudige tips voor bezoekers die hun voetafdruk in de regio willen beperken en zich als verantwoordelijke eco-toeristen willen opstellen. Eén: boek al uw tours lokaal, bij lokale operators. Twee: vergewis u ervan dat de lokale gemeenschap persoonlijk bij de tour betrokken is, met name als het om een inheemse groep gaat. Drie: boek altijd excursies met kleine groepen, in de regel minder dan tien personen. Als u zich aan deze eenvoudige richtlijnen houdt, hebt u hier gegarandeerd de ervaring van uw leven.

Een Nukak jaagt op apen in de buurt van Leticia.

COLOMBIA

REISINFORMATIE

Vervoer

Reizen naar Colombia	278
Met het vliegtuig.....	278
Over de rivier.....	278
Over zee	278
Over land.....	279
Reizen door Colombia	279
Met het vliegtuig.....	279
Met de boot.....	280
Met de trein	280
Met de bus.....	280
Met de auto.....	280
Met de taxi.....	281
Met de fiets.....	281
Te voet	281

Praktische informatie

Accommodatie	282
Adressen	282
Alarmnummers	282
Alleenreizende vrouwen.....	282
Ambassades en consulaten	282
Bagage	283
Belasting	283
Douanevoorschriften	283
Elektriciteit.....	284
Entreegeld.....	284
Etiquette.....	284
Feestdagen en festivals.....	284
Fotografie.....	285
Gehandicapte reizigers	285
Geldzaken.....	286
Gevonden voorwerpen	286
Gezondheid en medische zorg ..	286
Homoseksualiteit.....	287
Internet	287
Kaarten	287
Kinderen.....	287
Klimaat.....	287
Maten en gewichten	288
Media.....	288
Minimumleeftijd.....	288

Officiële feestdagen	289
Openingstijden	289
Post	289
Reisbudget	289
Religie	289
Roken	289
Studenten.....	290
Telecommunicatie.....	290
Tijdzone.....	290
Toeristeninformatie	290
Toiletten	290
Uit eten	290
Uitgaan.....	290
Veiligheid en criminaliteit	291
Websites.....	291
Winkelen	291

Taal

Algemeen	292
De taal in het kort	292
Uitspraak.....	292
Basiswoorden en -zinnen.....	292
In het hotel	293
In het restaurant.....	293
Spaans onderweg.....	294
Autorijden.....	295
Reizen.....	295
Noodgevallen	295
Winkelen	295
Getallen.....	296
Tijdsaanduidingen.....	296

Lezenswaard

Algemeen	297
Andere <i>Insight Guides</i>	297

Fotoverantwoording	298
Colofon	299
Index.....	300

VERVOER

REIZEN NAAR COLOMBIA

Met het vliegtuig

Colombia is per vliegtuig uitstekend bereikbaar; veel van de grote internationale luchtvaartmaatschappijen bieden rechtstreekse vluchten naar het land.

De grootste internationale luchthavens van Colombia zijn **El Dorado International** in Bogotá (tel. 1-2662000; eldorado.aero), **Rafael Núñez International** in Cartagena (tel. 5-6569200; www.sacsa.com.co), **José María Córdova International** in Medellín (tel. 4-4025110; www.aeropuertojosemariacordova.com), **Alfonso Bonilla Aragón** in Cali (tel. 2-2801515; www.aerocali.com.co) en **Ernesto Cortissoz International** in Barranquilla (tel. 5-3160900). Twee andere luchthavens waar ook buitenlandse vluchten aankomen zijn **Gustavo Rojas Pinilla International** op San Andrés (tel. 8-5120020) en **Matecaña International** in Pereira (tel. 6-3148151).

De prijzen voor vliegtickets liggen doorgaans het hoogst in het hoogseizoen (dec.-feb.); in het tussen- (maart-sep.) en laagseizoen (okt.-nov.) zijn vluchten naar Colombia goedkoper.

Vanuit Europa

KLM (tel. 020-4747747; www.klm.com) vliegt enkele keren per week rechtstreeks van Schiphol naar Bogotá (om vervolgens via Cartagena weer terug te keren naar Amsterdam). Vanuit Brussel gaan er geen directe vluchten naar Colombia.

Er zijn diverse opties voor vluchten naar Bogotá met een tussenstop in Europa. U vliegt dan bijvoorbeeld via Parijs met **Air France** (tel. 800-9923932; www.airfrance.com), via Frankfurt met **Lufthansa** (tel. 800-6453880; www.lufthansa.com)

of via Madrid met **Iberia Airlines** (tel. 800-7724642; www.iberia.com), **Air Europa** (tel. 0871-4230717; www.aireuropa.com) of **Avianca** (tel. 0810-3338222; www.avianca.com). Iberia en Avianca vliegen ook tweemaal per week rechtstreeks van Madrid naar Medellín, en Avianca biedt eens per week een rechtstreekse vlucht van Madrid naar Cali.

Over de rivier

Bij de plaats Leticia in het departement Amazonas grenst Colombia aan Peru en Brazilië. De Peruaanse plaats Iquitos, op 365 km ten westen van Leticia, is bereikbaar per boot. Er zijn langzame en snelle boten. De snelle boten zijn over het algemeen krap en vaak slecht geventileerd, maar brengen u in acht uur in Iquitos (ca. \$ 85 vanuit Leticia; vertrek elke di. en zo.) De langzame boten doen er ongeveer drie dagen over, maar voor wie geen haast heeft, is dit een veel betere optie (ca. \$ 25, inclusief maaltijden). Deze langzame boten hebben doorgaans twee of drie verdiepingen, maar geen hutten: passagiers moeten zelf een hangmat meenemen, die op het onderdeel aan het plafond wordt opgehangen. Vaak zijn er in en om de havens verkopers te vinden die hangmatten verkopen voor \$ 10-20. Qua comfort is het aan boord enigszins behelpen, maar de ervaring - wakker worden in een hangmat terwijl u over de Amazone vaart, vers fruit bij het ontbijt en koffie met uitzicht op de oever van de rivier - is er een die u niet snel zult vergeten.

Vanuit Leticia vertrekken er snelle boten naar het Braziliaanse Manaus; deze gaan op di., do. en za., en een tocht kost ca. \$ 173. Ook zijn er langzame boten; deze doen er zeven nachten over en een tocht kost ca. \$ 110. Maaltijden zijn bij de prijs inbegrepen.

Over zee

Een van de populairste boottochten van Colombia naar het buitenland is die per zeilboot van Cartagena naar Panama. Deze route is ooit ontstaan toen eigenaars van plezierboten probeerden wat bij te verdienen door passagiers heen en weer te varen tussen de twee landen, maar heeft zich inmiddels ontwikkeld tot een succesvolle industrie. Kapiteins van particuliere boten wedijveren om passagiers, en inmiddels zijn er ook bedrijfjes die deze boottocht organiseren. Hierdoor is er voor toeristen een ruime keuze; om een boot te vinden hoeft u maar op het prikbord van een jeugdherberg in Cartagena te kijken. Een prima optie is **Sailing Koala** (tel. 312-6707863; www.sailingkoala.com), dat niet alleen de San Blas-eilanden aandoet maar ook diners organiseert met inheemse Kuna-families. Een andere organisator is **Blue Sailing** (tel. 310-7040425; www.bluesailing.net). De meeste boten rekenen ca. \$ 550, inclusief maaltijden. De tocht duurt ongeveer vijf dagen en leidt onderweg langs de San Blas-eilanden. Bij deze koraaleilanden, die u op de derde dag aandoet, maken de meeste boten een tussenstop, zodat de passagiers er kunnen snorkelen en barbecueën op het strand. Kuna-indianen varen er rond in kano's en verkopen handgemaakte kleding en langoesten.

Als u met een beperkt budget reist, kunt u proberen af te dingen bij particuliere boten; ook kunt u op zoek gaan naar een goedkopere boot, maar dan zal de tocht wellicht van mindere kwaliteit zijn. Wilt u proberen een booteigenaar rechtstreeks te benaderen, ga dan naar **Club Nautico** (Yacht Club; tel. 5-6604863; bij de Puente Román). Hier kunt u bij de kapiteins zelf navraag doen naar mogelijke

PRAKTISCHE INFORMATIE

A

Accommodatie

In de afgelopen tien jaar heeft Colombia steeds meer een reputatie van veilig vakantieland gekregen, en het aantal accommodaties is er dan ook flink toegenomen. Er zijn nu meer opties dan ooit tevoren; zo zijn de bekende internationale hotelketens vertegenwoordigd in de grotere steden en komen er in het hele land steeds meer jeugdherbergen bij. Het is nu moeilijk voor te stellen dat er in de jaren tachtig - niet eens zo heel lang geleden - in heel Colombia haast geen jeugdherberg te vinden was. De prijzen van jeugdherbergen liggen in het hele land ongeveer even hoog, maar hotels zijn er in alle prijs categorieën, van eenvoudig tot luxueus. Buiten de steden vindt u hier en daar *fincas* (boerderijen) die zijn verbouwd tot pension - vergelijkbaar met een bed and breakfast. Hierbij deelt u de gemeenschappelijke ruimte meestal met de eigenaar(s) van de *finca* (vaak een gezin), en het ontbijt is doorgaans inbegrepen. Dat is ook het geval bij *hospedajes* (veelal verbouwde huizen die door een familie worden beheerd). Als u de Zona Cafetera bezoekt, kunt u ervoor kiezen om op een koffieboerderij te overnachten - dit is absoluut een aanrader. Het hoogseizoen loopt van december tot februari; in die maanden liggen de prijzen het hoogst. Op websites als www.booking.com en www.kayak.nl kunt u eenvoudig een accommodatie reserveren.

Adressen

In Colombia worden adressen niet op de meest overzichtelijke manier weergegeven. Het systeem lijkt op dat van veel andere Zuid-Ame-

rikaanse landen; *calles* (straten) en *carreras* (avenues) zijn doorgaans genummerd, en een adres is als volgt opgebouwd: 'straat, zijstraat-huisnummer'. Dat levert in de praktijk adressen op als 'Carrera 11, no. 15-23' (waarbij *Carrera* vaak nog wordt afgekort tot *Cra*). Het eerste element is de straat waaraan het huis zich bevindt; het tweede vermeldt de dichtstbijzijnde zijstraat (in dit voorbeeld is dat Calle 15) en het derde element is het huisnummer. Maar de volgorde van de eerste twee elementen wordt soms omgedraaid: zo kan dit adres ook worden weergegeven als 'Calle 15, no. 11-23'. De volgorde hangt af van de straat waar het huis op uitkijkt.

Een Colombiaans adres kan ook letters bevatten (Carrera 10a, Calle 5b), omdat er soms meerdere straten met hetzelfde nummer zijn. Daarnaast bestaan er nog 'afwijkende' straatnamen zoals *diagonal*, *transversal* en *circular* - u kunt zich voorstellen hoe ingewikkeld het systeem in elkaar zit (hoewel u er uiteindelijk gewend aan zult raken).

In de meeste steden is het wegennet gebaseerd op een schaaqbordpatroon, zodat u met Google Maps relatief eenvoudig uw weg zult vinden.

Alleenreizende vrouwen

Alleenreizende vrouwen zullen zich in Colombia doorgaans veilig voelen. De mensen zijn vriendelijk, en als u tijd doorbrengt bij een Colombiaanse familie, zullen zij zich waarschijnlijk beschermend gaan opstellen en u gaan beschouwen als een van hen. Zoals in veel landen kunnen vrouwen ook in Colombia te maken krijgen met ongewenste aandacht van mannen, maar de meeste Colombiaanse mannen weten zich te gedragen; fluiten en agressief geflirt vormen dan ook eerder een uitzondering.

Alarmnummers

Politie: 123

Brandweer: 123

Ambulance: 123

Defensa Civil (civiele bescherming) Bogotá:

1-7006465, rest van het land: 123

Toeristenpolitie Bogotá:

1-3374413

Desalniettemin is het verstandig om voorzichtig te zijn en bijvoorbeeld niet na zonsondergang in uw eentje de straat op te gaan. Gaat u alleen op pad, laat dan iemand weten waar u naartoe gaat en wanneer u weer terug bent. Draag gerust een trouwring, of neem een foto van uw zogenaamde partner mee, die u in geval van ongewenste aandacht tevoorschijn kunt halen. Als u de foto laat zien en er iets als *mi marido* (mijn man) of *mi novio* (mijn vriend) bij zegt, is het gevaar normaal gesproken snel bezworen. Enige kennis van het Spaans zal goed van pas komen om te voorkomen dat u in benarde situaties terecht komt.

Ambassades en consulaten

Nederland

Ambassade in Bogotá

Carrera 13, no. 93-40, piso 5, Bogotá; tel. 1-6384200; www.nederlandwereldwijd.nl/landen/colombia.

Honoraire consulaat Cali

Avenida 4 Norte, no. 6-67 Oficina 707, Edificio Siglo XXI, Cali, Valle; tel. 2-6661663.

Honoraire consulaat Cartagena

Callejon Santa Clara Calle 24A #19-64, Manga, Cartagena de Indias; tel. 5-6605610.

Honoraire consulaat Medellín

Carrera 25A # 1-31, oficina 1015, Edificio Parque Empresarial, El Tesoro, Medellín 050024; tel. 4-3175492.

TAAL

ALGEMEEN

Een reis naar Colombia is zonder meer een verrijkende ervaring, wat het niveau van uw Spaans ook is. Hoe meer u echter van de taal begrijpt, des te makkelijker u het uzelf maakt tijdens uw verblijf in het land. Bovendien haalt u een stuk meer uit uw reis als u in staat bent om af en toe een gesprekje aan te knopen met de lokale bevolking. Dat zal uiteraard een lastig verhaal worden als u bij aankomst in Colombia nog haast geen woord Spaans spreekt. Het is dan ook sterk aan te raden om voor uw vertrek een paar taallesen te volgen, of een zelfcursus te doen. Al hebt u alleen maar de basis onder de knie, in sommige situaties kan dat al het verschil betekenen tussen een aangename en een frustrerende ervaring. Bedenk wel dat u, wanneer u van plan bent in Colombia een cursus te volgen aan een officieel taleninstituut, een studentenvisum nodig hebt. Hier volgen enkele aanbevolen instituten:

AmeriSpan (tel. +1-215-5317917; www.amerspan.com) biedt cursussen Spaans en vrijwilligersprogramma's in heel Latijns-Amerika, waaronder ook in Bogotá, Cartagena en Medellín.

Cactus Language Travel Holidays (tel. +44-1273-830960; www.cactuslanguage.com) biedt Spaanse taal-cursussen, vaak gecombineerd met activiteiten zoals salsa dansen of kookworkshops. Op diverse locaties in Colombia, waaronder Bogotá, Cartagena en Leticia.

DE TAAL IN HET KORT

De officiële taal van Colombia is Spaans, dat door de meerderheid van de bevolking wordt gesproken. Er bestaan daarnaast echter nog circa zestig lokale dialecten, die

worden gesproken door de talloze inheemse bevolkingsgroepen in het hele land. Als u naar de eilanden San Andrés en Providencia reist, zult u merken dat veel mensen daar een Engelse creoolse taal spreken. Veel Colombianen spreken wel een beetje Engels, met name de jongere generatie, maar hoe verder u van de toeristische gebieden vandaan bent, hoe minder dit het geval is.

Het Spaans van Colombia, met name dat in het binnenland, staat bekend als neutraler dan dat van veel andere Spaanstalige landen. Bovendien komt de beleefdheid die Colombianen zo eigen is terug in de taal. Zo zult u in het binnenland regelmatig uitdrukkingen tegenkomen als *a la orden* (tot uw dienst), *que esté bien* (het ga u goed) en *con mucho gusto* (met alle plezier). U kunt soms zelfs worden aangesproken met *su merced* (edelachtbare). Een uitdrukking die Colombianen in informelere situaties voortdurend gebruiken is *que chévere!* (wat leuk!), een handig zinnetje om te onthouden.

UITSPRAAK

Als uw kennis van het Spaans beperkt is, kan het in een land als Colombia soms haast intimerend zijn om de lokale bevolking te horen praten. Zo lijkt de prachtig rollende r voor sommigen een welhaast onmogelijke opgave. In vergelijking met het Spaans uit Spanje wordt er in de Colombiaanse variant echter een stuk beter gearticuleerd. Waar in het Castiliaans de c en de z op de karakteristieke 'slissende' manier worden uitgesproken, klinken deze in Colombia (en de rest van Zuid-Amerika) 'gewoon' als een s. Hoewel woorden niet overal in het land op exact dezelfde manier worden uitgesproken, kunnen de hier volgende richtlijnen u enig inzicht

geven in de uitspraak van het Colombiaanse Spaans.

Klinkers

De uitspraak van **A**, **E** en **O** houdt het midden tussen die van de korte klinker (*man/het/kop*) en de lange klinker (*maan/heet/koop*) in het Nederlands.

I klinkt als de 'ie' in *niet*

U klinkt als de 'oe' in *goed*

EI wordt uitgesproken als 'ee-ie'

Medeklinkers

De uitspraak van de medeklinkers wijkt in enkele gevallen af van het Nederlands:

G klinkt voor e/i als een zachte g; in de combinaties *ga/go/gu/gue/gui* klinkt hij als de g in *goal*

H wordt niet uitgesproken

J klinkt als een (zeer) zachte g

LL wordt uitgesproken als 'j'

Ñ klinkt als de 'nj' in *oranje*

RR is een (zeer) rollende r

X wordt uitgesproken als s

BASISWOORDEN EN -ZINNEN

Ja Sí

Nee No

Dank je/u Gracias

Graag gedaan De nada/Por nada

Oké Está bien

Alstublieft (bij verzoek) Por favor

Pardon (om iemands aandacht te vragen) Perdón/por favor

Pardon (als u iemand wilt passeren) Permiso

Neemt u mij niet kwalijk Perdóneme

Wacht even Un momento

Kunt u mij helpen? Por favor, ayúdame

Natuurlijk Claro/Claro que sí/ Por cierto!

Kan ik u helpen? Puedo ayudarle?

Kunt u mij ... laten zien? Puede mostrarme...?